

Vacciner skal ses som en forsikring

Sundhed: Der er kun begrænset videnskabelig dokumentation for brug af vaccination i praksis. Nu har Seges testet vacciner i to slagtekalvebesætninger. Resultatet er positivt.

Af Henrik Læssøe Martin
Dyrlæge, Seges

Det er ret begrænset, hvad der foreligger af videnskabelig dokumentation for vaccinerne effekt under praktiske forhold. Test af vacciner er oftest foretaget under meget standardiserede og kontrollerede forhold. Når vaccinerne anvendes under praktiske forhold i en slagtekalvebesætning, så er smitteforholdene som regel langt mere komplekse. Ofte er der forskellige sygdomsfremkaldende mikroorganismer til stede på samme tid. Kalve blandes, flyttes, skifter foder og udsættes generelt for en række stressfaktorer. De resultater, som vaccinefirmaerne kan opnå i undersøgelser foretaget under laboratorielignende forhold, kan derfor ikke altid genskabes ude i det 'virkelige liv'.

Seges har inden for det sidste års tid forsøgt at skabe mere viden gennem en afprøvning af en vaccinationsstrategi i to større slagtekalvebesætninger. En aktuel afprøvning er foretaget i et samarbejde med medicinalfirmaet Hipra Nordic. Der er i af-

prøvningen anvendt vaccinerne NASYM (mod BRS-virus) og Hiprabovis Somni Lkt (mod bakterierne Histophilus somni og Mannheimia haemolytica).

Den valgte vaccinationsstrategi er:

- ▶ Ved indsættelse: NASYM – vaccination via næsen (intra-nasal)
- ▶ 7 uger efter indsættelse: NASYM – revaccination i halsmuskel (intramuskulært) Hiprabovis Somni Lkt – vaccination under huden (subcutant)
- ▶ 10 uger efter indsættelse: Hiprabovis Somni Lkt – revaccination

Sådan gjorde vi

I forsøget indgik omkring 975 kalve. Kalvene var opstaldet i veladskilte hold på op til 12 kalve i hver gruppe. Kalvene blev inddelt i hold, så holdene to og to matchede hinanden bedst muligt mht. sammensætning af kalve (størrelse, race, køn). Ved lodtrækning blev det afgjort, hvilket af de to hold der skulle vaccineres, henholdsvis indgå i kontrolgruppen.

De involverede landmænd

har ikke haft kendskab til, hvilke kalve der var vaccineret. Kalvene blev vejet ved indsættelse, efter ca. 7 uger og igen efter 14-18 uger, hvor de ved flytning fra 'indsætterstald' udgik af forsøget. I forsøgsperioden er der udelukkende behandlet syge kalve (altså ingen 'indsætterbehandling'). Behandling af syge kalve blev foretaget af landmand/medhjælper i overensstemmelse med besættningens eksisterende besættelsesdiagnoser.

God effekt på kalvene

Resultaterne af afprøvningen viste med stor statistisk sikkerhed en forskel i behandlinger. Andelen af kalve, som blev behandlet for luftvejsinfektion inden for de første 7 uger efter indsættelse, lå på 50 pct. i vaccinationsholdet og på 67 i kontrolholdet. Tilsvarende var andelen af kalve, der blev behandlet for luftvejsinfektion inden for de første 12 uger, 57 pct. i vaccinationsgruppen, mens det i kontrolgruppen var 72 pct. af kalvene. Også når vi så, hvor mange dage kalvene havde været i

Forbedring: Andelen af kalve, som blev behandlet for luftvejsinfektion inden for de første 7 uger efter indsættelse, lå på 50 pct. i vaccinationsholdet og på 67 i kontrolholdet. Arkivfoto: Torben Worsøe.

behandling i forhold til længden af forsøgsperioden, fandt vi med stor statistisk sikkerhed en markant forskel mellem grupperne til fordel for vaccinerede kalve. Der var en tendens til, at flere kalve udgik af kontrolholdet som følge af død eller flytning til sygeboks, men denne forskel var ikke statistisk sikker. Der blev ikke fundet nogen forskel i tilvækst mellem de to grupper.

Primært effekten af NASYM

Det skal bemærkes, at forsøgets resultat antageligt ikke afspejler effekten af det samlede vaccinationsprogram, men primært effekten af vaccination med vaccinen NASYM, da det foreløbig kun har været muligt at følge kalvene nogle få uger efter den sidste vaccination. Vi håber på, at vi senere får mulighed for at se på effekten helt frem til slagting, da det er resultatet af den samlede produktionsperiode, der er afgørende for det endelige økonomiske resultat.

Det skal også bemærkes, at der i forsøgsperioden ikke har været større sygdomsudbrud.

Vacciner skal være en del af en større plan

Af Peter W. Mogensen

pwm@landbrugsmidierne.dk

tlf. 33 39 47 52

Er der problemer i kalvestalden, er det ikke tilstrækkeligt at bestille en stor sending vacciner og begynde at vaccinere. Brug af vacciner skal ses som en del af en større handlingsplan, mener kvægfagdyrlæge Helle Slot.

»Der findes eksempelvis en vaccine mod tarmbetændelse hos kalve. Den hjælper kun, hvis kalven får råmælk fra sin mor. Det kan man ikke springe over. Vacciner er et supplement, ikke et quik fix«, siger Helle Slot.

Nedsætte antibiotikaforbrug

På sigt kan vacciner blive et af de håndtag, som kvægbruget skal gribe for at mindske forbruget af antibiotika, især til kalve.

»Tidligere tænkte vi, at man skulle fjerne sygdomme totalt. Det har vi indset, at det kan man ikke altid i praksis. Vi har et bekymrende højt forbrug af antibiotika til kalve, og her tror jeg, at vacciner kan være en metode til at sænke forbruget«, mener Helle Slot.

Hun peger på, at svinebranchen er langt fremme med at anvende vacciner. Her har hver enkelt bedrift specifikke protokoller til vaccination. Den vej vil kvægbruget også gå i takt med, at besætningerne vokser, mener Helle Slot.

»For mig at se skal brugen af vacciner være et aktivt valg. Man skal starte med at ville sænke forbruget af antibiotika og/eller øge sundheden og så arbejde for det på flere fronter. Her er vaccinerne et af flere greb i værktøjskassen«, siger Helle Slot.

Sundhed: Forbruget af antibiotika hos kalve kan sænkes ved at anvende flere vacciner, mener Helle Slot. Arkivfoto: Torben Worsøe.

Prisen for at vaccinere

- Vaccination kan være en væsentlig udgiftspost.
- En dosis vaccine koster som regel mellem 30 og 35 kr. Ved køb af større mængder kan man i nogle tilfælde opnå en mere fordelagtig pris.
- Et vaccinationsprogram kan bestå af én, to eller flere vaccinationer. Den samlede udgift til vacciner kan derfor typisk ligge mellem 30 og 140 kr. pr. kalv.

Det er tænkeligt, at forskellen mellem vaccinerede og ikke vaccinerede kalve kunne være større, hvis en eller begge besætninger i forsøgsperioden var blevet ramt af f.eks. et udbrud af BRS-virus.

Man kan betragte vaccination som en form for forsikring; man kan ikke på forhånd vide, hvor meget man får ud af det. Det er vigtigt at huske på, at vaccination kun er en del af løsningen. Den bedste effekt får du kun, hvis du samtidig optimerer på andre forhold omkring besætningens smittebeskyttelse.

Artiklen har været bragt i DLBR Slagtekalves nyhedsbrev

Vaccine dæmper tilfælde af mastitis

Vacciner kan benyttes som led i en strategi om at forbedre yversundheden, fortæller Camilla Eskerod, dyrlæge og medindehaver af Kvægdylægerne Djursland Aps.

Hun har i flere besætninger set positiv effekt af at vaccinere mod E. Coli og Staph. Aureus.

Man må dog ikke forvente, at vaccinerne helt fjerner sygdommene, men der vil ske en reduktion i antallet af kliniske tilfælde, påpeger Camilla Eskerod.

Ved vaccination mod E. Coli vil sygdomstil-

fældene blive mildere. Vaccination mod Staph. Aureus vil reducere smittespredningen og på sigt give færre tilfælde af mastitis og færre celletalskronikere.

En vaccine (Start Vac.) mod E. Coli og Staph. Aureus koster 35-40 kr. pr. ko pr. behandling. Udgiften skal holdes op mod en forbedret sundhed og et mindre forbrug af antibiotika. Man kan opleve at skulle bruge mere smertestillende til at hjælpe dyrene igennem milde tilfælde af sygdom.